

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет
Факультет культури й виховання
Кафедра іноземних мов

**Матеріали Причорноморської науково -
практичної конференції
професорсько - викладацького складу
Миколаївського національного аграрного
університету**

26 квітня 2018 р.

Миколаїв
2018

УДК 811
ББК 81.2
М-34

Редакційна колегія:

В.С. Шебанін – д-р. тех. наук, професор;
О.В.Артюхова – канд. пед. наук, доцент;
К. В. Тішечкіна – канд. філол. наук, доцент.

М-34 Матеріали Причорноморської науково - практичної
конференції професорсько - викладацького складу
Миколаївського національного аграрного
університету, 26 квітня 2017 р., м. Миколаїв. –
Миколаїв : МНАУ, 2018. – с. 45

У матеріалах Причорноморської науково - практичної конференції професорсько - викладацького складу Миколаївського національного аграрного університету розглянуто різноманітні актуальні питання, пов'язані з професійною діяльністю працівників кафедри іноземних мов, проаналізовано досвід інших країн.

УДК 811
ББК 81.2

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2018

Зміст

<i>Артюхова О.В., Ігнатенко Ж.В.</i> Cognitive preconditions of psychological rediness of students for learning foreign languages.....	4
<i>Марковська А.В.</i> Особливість знакової функції фразеологізмів сучасної німецькомовної преси...	12
<i>Пономаренко Н.Г.</i> Експертиза в освіті Ліхтенштейну.....	19
<i>Саламатіна О.О.</i> Функціональні ознаки основного заголовку інтерв'ю сучасної німецькомовної преси.....	27
<i>Тішечкіна К.В., Ганніченко Т.А.</i> Features of translation of complex economic terms.....	37

COGNITIVE PRECONDITIONS OF PSYCHOLOGICAL REDINESS OF STUDENTS FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Артюхова О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов МНАУ

Ігнатенко Ж.В. – викладач кафедри іноземних мов МНАУ

The need to improve and reform the education system in accordance to international standards is relevant for Ukraine's entry into the world community. Intensification of international relations of Ukraine has become an impulse for the training of qualified specialists who are able to communicate in a foreign language with their partners. This is confirmed by educational and professional programs and requires new forms and approaches in the teaching method of foreign languages.

Recently, the tendency to use different approaches for the training of professional-oriented

foreign language communication is noted in the practice of teaching foreign languages in higher education institutions. The approach is defined as a complex of paradigmatic, syntagmatic and pragmatic structures and mechanisms in cognition or practice, which is characterized by competing strategies and programs. There are behavioral, innovative, intuitive conscious, conscious, individual, thematic activity, pragmatic and communicative-cognitive approaches.

We consider that using communicative-cognitive approach in teaching foreign languages is the most appropriate one because it provides an intensification of the educational process, which is important in the context of reducing the classroom hours and increasing the volumes of independent work for students. This approach is aimed at developing the main types of speech activity - reading, writing, listening and speaking - in conditions that model situations of real professional communication use of a foreign language, and stimulate speech and mental activity of students. Communicative-cognitive

approach also involves solving practical problems which are expedient in professional activities, which involve the interests and needs of students reflecting the "the system of relationships of communicators".

The combination of communicative and cognitive approaches contributes to the formation of students' linguistic concepts, knowledge, which is understood as the type of mental representation of perceived and processed of verbal and nonverbal information.

The process of communion is communication in oral or written form, the cognitive essence of which is the exchange of information, its storage and evaluation. Communicative competence is considered to be formed if a “future specialist uses a foreign language independently receiving and expanding his or her knowledge and experience”.

The cognitive function expresses the preparation for oral speeches and the formation of written text, creative activity, etc. It speaks itself as an important means of getting to know the world. It is not

so much manifested in the communication, but there is its consequence.

The problem of the cognitive approach in learning a foreign language is studied a lot by scholars. Modern modifications of the communicative approach for the teaching of foreign languages have received the most consistent theoretical justification in the linguo-didactic communicative-cognitive paradigm. At present, further theoretical development and practical implementation of the cognitive-communicative approach about the teaching a foreign language are taking place in the models of teaching different kinds of speech activity: reading, listening, written speech, oral speech. In the process of formation there is also a system of partial methodological principles of the communicative approach, as well as interpretation within the framework of the approach of general and linguo-didactic principles.

The interest to cognitive-communicative learning of foreign languages is increasing. The

problem of teaching foreign languages is not seen as the study of the linguistic knowledge but the translation or passing the knowledge about the world. Observing the cognitive aspect of mastering a foreign language, O. Leontiev emphasizes that by learning a foreign language, we at the same time learn a peculiar image of the nation, this or that vision of the world through the prism of national culture, one of the most important components of which is the language. According to O. Leontiev the main task of mastering a foreign language in the cognitive aspect is to learn how to be oriented in the speech as the native speaker does.

“Cognitive” (lat. *cognitio* – means knowledge, cognition) approach is formally associated with the published the program work by W. Nicer in 1967, “Cognitive Psychology”. In his work W. Nicer suggested to conduct an analysis of mental activity with the help of experimental methods of psychology and physiology, in order to justify the need to take into

account the specifics of mental processes for improving the efficiency of human intellectual work.

It is also worth to note that the cognitive approach to learning is based not only on cognitive psychology, it is also based on the principle of consciousness in teaching and on the theory of socio-constructivism, according to which the student is an active participant in the learning process, and not the subject of the teaching activity of the teacher.

The cognitive readiness of students to communicate in a foreign language characterizes the degree of readiness of a person to communicate in a foreign language, that is their experience (a set of knowledge, skills and abilities) in a foreign language.

Cognitive readiness for communication in a foreign language should be evaluated according to knowledge: grammatical structures, vocabulary, rules of syntax of a language, language forms used in communication in one language or another. An important requisite for learning a foreign language is the ability to study it.

The success from learning a foreign language in cognitive function contributes to the formation of a linguistic sense: the satisfaction of the cognitive motives in the study of a foreign language forms a stable motivation for its permanent work; the use of a foreign language for obtaining certain information (reading magazines and newspapers in the language of the original, explanatory dictionaries, and so on) makes a language irreplaceable in the student's cognitive activity, at the same time, the foreign language itself strengthens the general cognitive activity of senior pupils, and, consequently, increases the motivation of studying a foreign language.

Consequently, we can conclude that mental development and the level of the acquired knowledge are important, although it is not the only condition that determines the productiveness of educational activities and allocates them in the bone of cognitive factors of psychological readiness of students to learning foreign languages. At the same time, intellectual development and the level of the acquired knowledge can guarantee

the high results of the acquisition of a foreign language, together with a constructive attitude to studying foreign languages, optimal level of motivation, etc. To summarize, we can say that the cognitive conditions of psychological readiness to acquirement foreign languages is the psychophysiological condition of language proficiency, which is ensured by the physical substrate of speech activity by the brain and speech abilities as individual features of a person, linguistic and encyclopedic knowledge, as well as skills.

Література:

1. Васильковська К.М., Організація пізнавальної діяльності студентів на засадах культурологічного підходу // Мистецтво та освіта. - 2004. - №2. - С.7-11.
2. Вишневська О.І., Діяльність учнів на уроці іноземної мови. – К.: Рад.школа, 1989.- 223 с.
3. Зимняя И.А., Психология обучения иностранным языкам в школе. – М.: Просвещение, 1991.- 220 с.
4. Квятковский Е.В., Форматирование мировоззрения учащихся на уроках литературы. - М.: Просвещение, 1984. - 168 с.

ОСОБЛИВІСТЬ ЗНАКОВОЇ ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ

Марковська А.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Питання про прагматичні функції фразеологічних одиниць різного типу, які вступають в різні смислові та стилістичні відношення, є складним.

Прагматичний підхід піддається ґрунтовному лінгвістичному напрацюванню у теперішні часи (Л.Р. Безугла [1], М. Дмитрієва [3], І.С. Шевченко [4], W. Bublitz [5], S. Heusinger [6], F. Kiefer [7], St. Levinson [8], J. Meibauer [10], K.R. Wagner [12] та інші). Якщо семантика вивчає кореляцію знаків та об'єктів дійсності, синтактика – відношення знаків один до одного, то

прагматика, як один з трьох вимірів мови, досліджує відношення людини до знаків, яка користується мовою. Мова втілюється рівномірно у цих вимірах. Відтак прагматику розуміють як зв'язки між адресантом та адресатом, що встановилися через особливий знак, тобто текст.

Особливість знакової функції фразеологізмів пов'язана з тим, що:

- прагматична функція полягає в їхній іллокутивній силі, бо вони є компресією мовленнєвих актів, які виражають схвалення/несхвалення, приниження, зневагу, осуд, засудження, обурення тощо;

- вони відтворюють багатовіковий досвід народу;

- вони є мікротекстами, які, входячи до складу висловлювання, реалізують усі типи інформації (лексико-граматичної, емотивної, стилістичної, мотиваційної, культурологічної), що характерне для відображення ситуації.

Під фразеологізмами преси розуміємо у нашому дослідженні будь-яке усталене сполучення (тобто: ідіоматичні звороти, неідіоматичні звороти, крилаті вислови, прислів'я, приказки тощо). Як показує наше дослідження, ФО преси володіють комплексом функціонально-стилістичних якостей, тому і використовуються, як постійний “сировинний” матеріал у різних жанрах преси. Чим більше застосовують ФО у пресі, тим яскравіше, ефективніше її вплив на читачів.

Газетний текст становить складну динамічну єдність, унікальну з погляду прояву тенденцій до експресивності. Експресивність ФО преси є посиленням виразності та образності і з'являється в результаті аранжування засобів мови. Згідно з К. Пальм [11, с. 320], ФО з експресивним елементом становлять найбільшу за кількістю групу з уживаних у різних стилях мови, тобто їх комунікативною роллю не слід нехтувати.

Експресивними слід вважати фразеологізми, які, як зазначає А.Д. Гнатюк [2], несуть певну

оцінку. Оцінність ФО преси обумовлює їх традиційний розподіл на: 1) позитивно-оцінні, 2) негативно-оцінні. Але аналіз практичного матеріалу німецькомовних газет та журналів дозволяє виділити ще одну групу – модально-оцінних фразеологізмів, які здатні в залежності від контексту мати позитивну або негативну оцінку.

Безперечним є той факт, що емоції – необхідна частина будь-якого пізнавального процесу, а отже, газетна комунікація повинна бути однаково звернена і до розуму, і до почуттів. Саме ФО преси мають найбільшу здатність викликати емоції у читача, а роль емоцій дуже вагома при формуванні суспільної думки.

Існування емоційної й емотивної компетенції говорить про те, що емоційність та емотивність розглядаються як різні поняття мовної системи, розмежування яких тісно пов'язане з неконтрольованістю або контрольованістю вираження емоцій у процесі мовлення. Емоційність у такому випадку є спонтанною,

непередбачуваною ознакою мовлення. Вона відбиває прояв емоційного стану мовців у момент спілкування. Емотивність, навпаки, передбачувана, усвідомлювана ознака мовлення, яка з'являється внаслідок уживання таких мовних засобів, які цілеспрямовано надають мовленню емоційності й експресивності, тобто призводять до навмисно створеного емоційного ефекту комунікації. Емоційність ФО преси – це їх здатність емоційно оцінювати різні явища у пресі. Емотивний компонент значення фразеологізму – одна із основних конотацій у структурі їх семантики: разом з образно-метафоричними, експресивними та стильовими конотаціями.

Аналіз практичного матеріалу показав, що особливості адресатності фразеологізмів німецькомовної преси складаються з різних прагматичних функцій впливу на читача: 1) заохочення читача, 2) функція привернення уваги читача, 3) функція утримування уваги читача, 4) фокусування уваги читача, 4) неоднозначність

формулювання, 6) завуальовування інформації, 7) вираження авторської оцінки, 8) прагматичний ефект несподіванки, 9) функція образної презентації, 10) функція спонтанного емоційного впливу на читача, 11) функція експресивного впливу на читача.

Література:

1. Безуглая Л.Р. Пропозиция и прагматические импликации // Вісник Харківського нац. ун-ту. – 2003. – № 586. – С. 44 – 47.

2. Гнатюк А.Д. Трансформації фразеологічних сполук у мові сучасної французької преси та їх переклад // Теория и практика перевода: Респ. межведомств. науч. сборник. – Киев: Голов. изд-во издат. объединения “Вища школа”. – 1986. – Вып. 13. – С. 120-125.

3. Дмитриева М. Гендерные исследования в сравнительном языкознании: оценочная лексика как фрагмент языковой картины мира // Гендерные исследования: Харьковский центр гендерных исследований. – № 5. – 2000. – С. 255 – 261.

4. Шевченко І.С. Когнітивно-комунікативна парадигма і аналіз дискурсу // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен /

Під загальн. ред. Шевченко І.С.: Монографія. – Харків: Константа, 2005. – С. 9 – 20.

5. Bublitz W. Englische Pragmatik: eine Einführung.– Berlin: Schmidt, 2001.– 252 S.

6. Heusinger S. Pragmalinguistik. – Frankfurt / M.: Haag und Herchen, 1995. – 162 S.

7. Kiefer F. Zur Rolle der Pragmatik in der linguistischen Beschreibung // Die Neueren Sprachen. – H. 3/4. – Frankfurt/ M.: Diesterweg, 1978. – S. 254 – 268.

8. Levinson St. Pragmatik. – Tübingen: Niemeyer, 1999. – 422 S.

9. Lüger H.H. Satzwertige Phraseologismen. Eine pragmalinguistische Untersuchung. – Wien: Edition Praesens, 1997. – 313 S.

10. Meibauer J. Pragmatik: Eine Einführung. – Tübingen: Stauffenburg, 2001. – 208 S.

11. Palm Ch. Die konnotative Potenz usueller und okkasioneller Phraseologismen und anderer festgeprägter Konstruktionen in Christa Wolfs Roman “Kindheitsmuster”// EUROPHRAS '88. Phraséologie contrastive. Actes du Colloque International Klingenthal-Strasbourg. – Strassbourg: Univ. des Sciences Humaines. – 1989. – S. 313-326.

12. Wagner K.R. Pragmatik der deutschen Sprache. Frankfurt/M.: Lang, 2001.– 495 S.

ЕКСПЕРТИЗА В ОСВІТІ ЛІХТЕНШТЕЙНУ

Пономаренко Н. Г. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов МНАУ

В статті розглядається експертиза в галузі освіти Ліхтенштейну і встановлено, що експертиза є важливим засобом забезпечення якості освіти країни. З'ясовано, що експертиза загальної середньої та вищої освіти здійснюється на міжнародному, національному та регіональному рівнях, а також на рівні окремого освітнього закладу. Експертиза дошкільної та післядипломної освіти обмежується експертизою освітніх закладів. При експертизі освітніх закладів всіх рівнів використовують внутрішню та зовнішню форми експертизи, для яких

розроблені та запроваджені стандартизовані інструменти на національному рівні.

The article examines Liechtenstein's expert assessment in education and finds that expert assessment is an important means of ensuring the quality of education in the country. It has been determined that the expert assessment of general secondary and higher education is carried out at the international, national and regional levels, as well as at the level of a particular educational institution. The expert assessment of preschool and postgraduate education is limited to the assessment of educational institutions. Conducting the expert assessment of educational institutions of all levels, internal and external forms of assessment are used, for which standardized tools are developed and implemented at the national level.

Згідно ст. 23 Закону про школу князівства Ліхтенштейн (Schulgesetz) [1] відвідування дошкільного закладу освіти не є обов'язковим, але

для закладів дошкільної освіти країни запроваджені процедури ліцензування та нагляду, які здійснює Соціальне відомство (das Amt für Soziales Dienstes). Не дивлячись на те, що Положення Соціального відомства про ліцензування та нагляд за дошкільними закладами освіти (Richtlinien für die Bewilligung und Aufsicht in der ausserhäuslichen Kinderbetreuung) [2] передбачає окремі елементи забезпечення та розвитку якості, а саме стандарти якості структури (розмір груп, вимоги до кваліфікації персоналу та приміщень) (п. 3) та розробку дошкільними освітніми закладами педагогічної концепції закладу (п. 2.1), на законодавчому рівні експертиза дошкільних закладів освіти не закріплена.

В Ліхтенштейні запроваджені освітні стандарти для загальної середньої освіти. Згідно цих стандартів розроблені національні стандартизовані тести, які складаються в третьому, п'ятому та восьмому класах з німецької мови та

математики; в п'ятому та восьмому класах додається тест з англійської мови [3].

Відомством у справах школи визначені інструменти забезпечення та розвитку якості загальної середньої освіти Ліхтенштейну (Leitfaden für Qualitätssicherung und –entwicklung im lichtensteinischen Schulwesen) [4], до яких відносяться, серед іншого, проведення внутрішньої та зовнішньої експертизи загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно Положенню щодо забезпечення та розвитку якості загальноосвітніх закладів Ліхтенштейну за планування і проведення внутрішньої експертизи відповідальним є освітній заклад, при цьому експертизі підлягають чотири аспекти діяльності освітнього закладу, а саме управління школою, освітній процес, успішність учнів та освітнє середовище. Результати внутрішньої експертизи висвітлюються у звіті та надаються до відомства у справах школи. На основі внутрішньої експертизи шкільною інспекцією Ліхтенштейну кожні п'ять

років проводиться зовнішня експертиза загальноосвітнього навчального закладу [9].

Ліхтенштейн бере участь у міжнародних порівняльних досліджень успішності учнів, зокрема PISA.

Середню професійну освіту громадяни Ліхтенштейну отримують в більшості випадків в Швейцарії, тому нагляд за цією галуззю освіти здійснюють швейцарські органи управління освітою. Разом з тим, ст. 6 Закону про професійну освіту Ліхтенштейну [5] передбачає забезпечення та розвиток якості навчальних підприємств, для оцінювання якості яких використовуються інструменти, розроблені Швейцарською конференцією професійної освіти, QualiCarte та Qualük.

За вищу освіту в Ліхтенштейні відповідає уряд та сам вищий навчальний заклад. Уряд здійснює нагляд за вищими навчальними закладами і підтримується Відомством у справах школи. Вищі навчальні заклади Ліхтенштейну, які

мають право присуджувати вчені звання, повинні отримати ліцензію від уряду. Процедура та критерії ліцензування висвітлені в Законі про вищу освіту (das Hochschulgesetz) [6] та в Положенні про вищі навчальні заклади (die Hochschulverordnung) [7]. Згідно Закону про вищу освіту (ст. 38) вищі навчальні заклади забезпечують якість досліджень та навчання та повинні постійно її покращувати. Якість вищих навчальних закладів перевіряється кожні шість років. Процедура ліцензування, а також забезпечення якості пов'язані з акредитацією вищого навчального закладу агенцією забезпечення якості. Ліхтенштейн не має власних агенцій забезпечення якості, тому до акредитації залучаються іноземні агенції, які є членами Європейського реєстру агенцій забезпечення якості. В Положенні про вищі навчальні заклади наведені стандарти якості вищого навчального закладу та освітніх програм, які використовують як критерії для проведення акредитації вищих

навчальних закладів та освітніх програм Ліхтенштейну [9].

Післядипломна освіта в Ліхтенштейні пропонується великою кількістю приватних інституцій. Оскільки в країні не існує розпоряджень щодо забезпечення якості приватних установ післядипломної освіти, ці установи самі несуть відповідальність за забезпечення якості своєї діяльності [8].

Література:

1. Schulgesetz vom 15. Dezember 1971. Lichtensteinisches Landesgesetzblatt. 31. 01. 1972. № 7 [Електронний ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/showpdf.jsp?media=pdf&lgblid=1972007000&gueltigdate=24062016> (дата звернення: 18.03.17)
2. Richtlinien des Amtes für Soziale Dienste für die Bewilligung und Aufsicht in der ausserhäuslichen Betreuung von Kindern [Електронний ресурс] URL: http://www.llv.li/files/asd/Richtlinie_Bewilligung_Aufsicht_ausserh%C3%A4uslichenBetreuung.pdf (дата звернення: 20.01.17)
3. Verner M. Standardprüfungen Liechtenstein 2015. Schlussbericht zuhanden des Schulamtes / M.

Verner, B. Baumann. – Zürich: Institut für Bildungsevaluation, Assoziiertes Institut der Universität Zürich, 2015. – 60 S.

4. Leitfaden für Qualitätssicherung und –entwicklung im liechtensteinischen Schulwesen. Schulamt des Fürstentums Liechtenstein [Електронний ресурс] URL: <http://www.llv.li/files/sa/pdf-llv-sa-qse.pdf> (дата звернення: 28.03.17)

5. Berufsbildungsgesetz vom 13. März 2008. – Liechtensteinisches Landesgesetzblatt. –2008. – № 103 [Електронний ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgsystpage2.jsp?formname=showlaw&lgblid=2008103000&gueltigdate=26012016> (дата звернення: 26.01.17)

6. Gesetz vom 25. November 2004 über das Hochschulwesen. Liechtensteinisches Landesgesetzblatt. 2005. № 2. [Електронний ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgpage2.jsp?formname=showlaw&lgblid=2005002000&version=0> (дата звернення: 17.06.17)

7. Verordnung vom 16. August 2011 über das Hochschulwesen. Liechtensteinisches Landesgesetzblatt. 2011. № 337 [Електронний ресурс] URL: <https://www.gesetze.li/lilexprod/lgpage2.jsp?formname=showlaw&lgblid=2011337000&version=0> (дата звернення: 20.06.17)

8. Eurydice Network. Qualitätssicherung in der allgemeinen und beruflichen Erwachsenenbildung Liechtenstein [Електронний ресурс] URL:

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Liechtenstein_de:Qualit%C3%A4tssicherung_in_der_allgemeinen_und_beruflichen_Erwachsenenbildung (дата звернення: 20.05.17)

9. Пономаренко Н. Г. Підготовка експертів з освіти в німецькомовних країнах Європейського Союзу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н. Г. Пономаренко. – Київ, 2017. – 327 с.

УДК 81'42:82-94=112.2=161.2

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОЗНАКИ ОСНОВНОГО ЗАГОЛОВКУ ІНТЕРВ'Ю СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ

Саламатіна О. О. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Статтю присвячено виявленню та дослідженню функціональних особливостей вербальних одиниць структури інтерв'ю сучасної німецькомовної преси згідно з реалізацією комунікативних намірів та прагматичної настанови авторів текстів цього жанру.

Ключові слова: інтерв'ю, вербальний компонент, основний заголовок, другорядний заголовок, вступна частина, основна частина, посилання на інтерв'юера, заголовок-резюме, заголовок-цитата, заголовок-заклик, заголовок-головна думка, інформативна функція, інтерпретативна функція, прогнозуюча функція, впливова функція, оцінна функція, рекламна функція.

The article is dedicated to analysis of the functional peculiarities of interview's verbal structural components in modern German-language press according to realization of the authors' communicative intentions and pragmatic aim in the texts of this genre.

Key words: interview, verbal component, basic title, minor title, introductory part, basic part, reference to the interviewer, title-resume, title-citation, title-appeal, title-main thought, informative function, interpretive function, predicting function,

influence function, estimated function, advertising function.

Як відомо, дискурс реальної розмови інтерв'юера та респондента призводить до виникнення конкретного інтерв'ю, що характеризується смисловою єдністю та комунікативною значущістю, а також виконує певну низку функцій, головними з яких є інформативна та функція впливу. Усі функції публіцистичного інтерв'ю залежать від ситуації, комунікативних завдань і прагматичної мети автора [7, с. 65].

Існує загальноприйнятий розподіл складників структури тексту на три частини: вступ, основну частину та заключну [5, с. 171]. У композиційній структурі інтерв'ю необхідно виокремити такі структурні складники: основний заголовок, другорядний заголовок, вступна частина, основна частина, посилання на інтерв'юера та ілюстрація. Кожен із вказаних

складників виконує певні функції у тексті. До вербальних компонентів інтерв'ю належить заголовок, другорядний заголовок, вступна частина, основна частина, посилання на інтерв'юера [2, с. 72].

Результат аналізу інтерв'ю сучасної німецькомовної преси дозволив зробити висновок, що загальною характеристикою структурної організації публіцистичного інтерв'ю є виконання певних функцій згідно з комунікативними намірами авторів, що полягають у наданні адресату-читачеві потрібної інформації з питань про певні події та факти; згідно з їх прагматичною настановою, що включає відповідний вплив на адресата-читача завдяки наданій у тексті інформації. Розглянемо особливості виконання цих функцій основним заголовком текстів інтерв'ю сучасної німецькомовної преси.

Як факультативний вербальний компонент композиційної структури інтерв'ю, **основний заголовок** вважається неодмінною умовою

існування тексту, тобто ініціатором його композиційно-сислової організації [3, с. 18]. У заголовку читач уперше знайомиться з інформацією, що містить інтерв'ю [6, с. 36]. **Der Titel-Zusammenfassung** (заголовок-резюме) зазвичай наводить у стислій формі зміст усього тексту, **der Titel-Zitat** (заголовок-цитата) містить дослівне відтворення висловлювання або його частини, що належить людині, яка дає інтерв'ю, наприклад: *“Meine Lehrer waren geschockt”* (EINSTIEG Abi, 11/2009). Наведений заголовок є цитатою Джо Робінзона, сімнадцятирічного переможця конкурсу *«Австралійський талант від Бога»*, якого відносять до найкращих молодих гітаристів світу. Юнак в інтерв'ю розповідає про своє рішення покинути навчання у школі та про ставлення до цього шкільних друзів і вчителів. **Der Titel-Aufruf** (заголовок-заклик) містить заклик, спонукання до дії, або доносить до читача цікаву ідею, **der Titel-Hauptgedanke** (заголовок-головна думка) виражає найяскравішу думку автора [1, с.

6], наприклад: “*Nationalpark Eifel – Chance der Region*” (Live, 10/2006).

Як відомо, кожен заголовок має яскраво виражену прагматичну мету: повідомити певну інформацію, привернути до неї увагу для того, щоб змусити читача прочитати матеріал, сформувані певне суспільне ставлення до описуваного факту дійсності тощо [8, с. 686]. Вказана прагматична мета зумовила виокремлення низки **функцій**, які виконує основний заголовок у сучасному німецькомовному інтерв’ю. Кожна з них може проявлятися у будь-якому інтерв’ю більшою або меншою мірою, оскільки заголовок є поліфункціональним.

Аналіз фактичного матеріалу дозволив зробити висновок, що основні заголовки інтерв’ю сучасної німецькомовної преси виконують такі функції: **інформативну**, що сприяє наданню у заголовку певної фактичної інформації або поглядів респондента чи інтерв’юера на визначену проблему; **номінативну** функцію, оскільки

заголовок будь-якого інтерв'ю так чи інакше називає предмети або явища об'єктивної дійсності.

Аналіз ступеню інформативності заголовків дозволяє поділити їх на: **informativ (інформативний), teilweise informativ (частково інформативний)** та **nicht informativ (неінформативний)** [4, с. 27].

В інформативному заголовку відбувається настанова на сприйняття певної тематики. Частково інформативний заголовок має мінімально орієнтувальний характер і викликає появу гіпотези щодо загального змісту тексту. Він не вичерпує всіх проблем, що обговорюються в інтерв'ю, а лише вказує або натякає на проблематику загалом.

Відтак, якщо заголовок є інформативним або частково інформативним, він також виконує: **орієнтувальну функцію; інтерпретативну функцію**, що пояснює основний зміст інтерв'ю; **прогнозуючу функцію**, яка передбачає зміст основної частини інтерв'ю. Неінформативний

заголовок формує помилкову гіпотезу. У заголовках такого типу провідною є інтригуюча функція. Не прочитавши тексту, неможливо правильно інтерпретувати заголовок [4, с. 28]. Напруга, пов'язана з неможливістю інтерпретувати заголовок інтерв'ю, одразу ж знімається у другорядному заголовку, де називається респондент й іноді тема інтерв'ю. Окрім інформативної функції слід вважати **впливову**, що включає низку додаткових функцій. У заголовках із **оцінною** функцією показано ставлення автора до змісту тексту, вони також справляють певне враження на читача, психологічно готують у нього певне сприйняття. **Експресивно-апелятивна** функція сприяє привабленню читача, викликаючи у нього сильні емоції та відповідну реакцію. Заголовки з **рекламною** функцією рекламують певну ідею інтерв'ю та покликані зацікавити читача, наприклад: *“Motoren der Innovation: Forschungszentren in der Champions League”* (Neue

Kronen-Zeitung, 2.04/2004). Аналізований заголовок містить рекламу дослідницьких центрів у Лізі Чемпіонів, аргументуючи це тим, що вони є рушійною силою інновацій. **Волюнтативна** функція виражає волевиявлення, спонукання адресата до дії. Зазвичай волюнтативна функція притаманна заголовкам-закликам та заголовкам, вираженим директивом, наприклад: “*Fragen Sie Paula!*” (Salzburger Nachrichten, 26.04/2005). Окрім зазначених функцій основного заголовку інтерв’ю сучасної німецькомовної преси необхідно виокремити також **розділову**, що сприяє відокремленню одного тексту від іншого.

Незважаючи на те, що тексти інтерв’ю сучасної німецькомовної преси стають цільовими гетерогенними утвореннями, структурні компоненти яких спрямовані на надання адресату-читачеві потрібної інформації з приводу певних подій та фактів, а також здійснення впливу на нього завдяки цій інформації і є зазвичай поліфункціональними,

видається можливим підкреслити домінуючу роль тієї чи іншої функції кожного вербального складника у кожному конкретному тексті інтерв'ю.

Література:

1. Ананьева Н. А. Структурно-композиционные особенности текста печатного интервью как формы массовой коммуникации / Н. А. Ананьева // Стилистические аспекты устной и письменной коммуникации : сб. ст. – М. : Гос. пед. ин-т ин. яз. им. М. Тореца, 1987. – Вып. 286. – С. 4–12.

2. Анисимова Е. Е. Паралингвистика и текст : К проблеме креолизованных и гибридных текстов / Е. Е. Анисимова // Вопросы языкознания. – 1992. – № 1. – С. 71–77.

3. Гальперин И. Р. Проблемы лингвостилистики / И. Р. Гальперин // Новое в зарубежной лингвистике : сб. ст. – М. : Прогресс, 1980. – Вып. 9. – С. 5–34.

4. Елина Н. Г. О возможности классификации заголовков текстов на основании психолингвистических критериев / Н. Г. Елина // Вопросы романо-германского языкознания : Семантика и синтаксис. – Саратов : Саратовск. ун-т, 1986. – С. 25–30.

5. Кожин А. Н. Функциональные типы русской речи / Кожин А. Н., Крылова О. А., Одинцов В. В. – М. : Высшая школа, 2005. – 223 с.

6. Солганик Г. Я. Об особенностях языка газеты / Г. Я. Солганик // Русский язык за рубежом. – 1998. – № 5. – С. 35–40.

7. Хованская З. И. Стилистика французского языка : учеб. пособие / З. И. Хованская, Л. Л. Дмитриева. – М. : Высшая школа, 2003. – 396 с.

8. Kronrod A. Accessibility theory and referring expressions in newspaper headlines / A. Kronrod, O. Engel // Journal of Pragmatics. – 2001. – Vol. 33, № 5. – P. 683–699.

УДК 811.111:378.147

FEATURES OF TRANSLATION OF COMPLEX ECONOMIC TERMS

Тішечкіна К. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Ганніченко Т. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов МНАУ

In the vocabulary of the language, a great place belongs to the terminology, the amount of which is constantly increasing. The terminology of the vocabulary includes all the words that are united in the language under the common name of the *terms*. The term is called a special word or phrase that is used to show an expression in any field of knowledge – science, technology, social and political life, art, economics, etc.

In accordance with the thesis of the Encyclopedic Economic Dictionary, economic terms are divided into two varieties based on "intelligibility" of one or another part of the population:

1. The general terms are characterized by the fact that they are used in everyday life and understood by all, this group of terms includes, for example, "accomplice, accreditation".

2. Special-technical terms reflect the area of special knowledge – technology, economics, healthcare, etc. (apparently these terms should be understood by an economist who is also an expert in

another area), for example: non-patentable, nuclear-free.

The terms corresponding to the commonly used vocabulary (for example, commonly used words such as **довгота, додаток, рівняння, уявлення** and terms – geographic **довгота**, grammatical **додаток**, mathematical **рівняння**, psychological **уявлення**, etc.) are relatively few in the modern language. The main function of the terminology is nominative, the terms name special concepts from different branches of human knowledge.

The translation of complex terms consists of two main procedures – analytical and synthetic. An important role in the translation of phrases is played by the analytical stage the translation of its individual components. And for this purpose, it is necessary to correctly identify the components of the complex term, since they can be not only words, but also the phrases that are part of a complex term. It is also important to establish in which semantic relations are

components between themselves and with the main component of the term-phrase.

According to the linguistic concept, we share a meaningful plan of the word and we do not exhaust it by one lexical notion. Compare, for example, the English phrase "estate tax" and the Ukrainian "*податок на майно*". Both units refer to the economic vocabulary.

In principle, they can be considered equivalent, since both words include the concept of "tax on a certain property belonging to a particular person," but these lexical units are very different in their background knowledge.

If the Ukrainian expression "*податок на майно*" means "money levied on a person from his property," the English "estate tax" is "money that is levied on a person not only as a tax on his property, but also on property that he does not own yet", an analogue of our inheritance tax.

When considering these units, a certain part of them was allocated to a group of words that could be

called nonequivalent, since the national-cultural content in these words forms the core of their meaning, and they denote concepts that have no analogues in our reality.

They are interesting especially from the country-specific point of view as they clearly reflect the national features of this vocabulary.

The basic methods of the translation of phrasal terms are a descriptive method (word transmission with the help of a widespread explanation of the English word: account – the unpaid debt requirement), the method of transcription (the transmission of the English language by the letters of the native language: Special Systems Industry – Спеціал Систем Індустрі) method of tracing (translation of the English word or phrase in its parts with the subsequent addition of these parts: multiple accredit – множинне акредитування) and translation using different prepositions (accreditee person – особа, в присутності якої виконується акредитування).

The most difficult to translate are the terms that have different meanings not only in different fields of science and technology, but even in one industry. For example, account – 1. рахунок; розрахунок; 2. належний платіж; несплачена боргова вимога; 3. звіт; робити звіт; пояснювати; 4. позив з вимогою до звіту; 5. відповідати; нести відповідальність.

Such a word, which has several vocabulary correspondences and variants that are analogous to those of its value, is translated by selecting the analogue variant, which would most accurately convey the meaning of the term depending on the words that are closely related to the given word.

Differences in the lexical composition and the morpho-syntactic structure of the terms have objective linguistic causes: English terms, which include the substantive determinant component (noun or name group), cannot be translated into Ukrainian without distinction in the morpho-syntactic structure due to differences in the grammatical structure of languages.

Differences in the morpho-syntactic structure do not interfere with the transfer of the value expressed by the term elements of the integral or differential sign. All this allows us to recommend transcription, transliteration as techniques for the translation of the non-equivalent terminology. The translation of terms differing in lexical composition is a certain practical difficulty: it requires the interpreter to understand the meaning of the term in a foreign language, as well as knowledge of the terms in his native language and it does not involve tracing.

Література:

1. Коптілов В. Першотвір і переклад / В. Коптілов. – К., 1972.
2. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник для студентів / В. Коптілов. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.
3. Лановик М. Перекладознавчі проблеми компаративістики крізь призму літературознавчих теорій / М. Лановик // Літературознавча компаративістика. – Тернопіль, 2002. – С. 272 – 309.

4. Левик В. О точности и верности / В. Левик // Перевод – средство взаимного сближения народов. – М., 1987.

5. Тішечкіна К.В. Intensive study of english language in higher education / К.В. Тішечкіна // Молодий вчений : науковий журнал. – 2017 р.

6. Тішечкіна К.В. Назви рослин в українськомовних та англійськомовних словниках / К.В. Тішечкіна // Zbior raportow naukowych “Aktualne naukowe badania. Od teorii do praktyki”. – Белсток : 2014. – Частина 5. – С. 114 – 118.

Наукове видання

**Матеріали Причорноморської науково - практичної
конференції
професорсько - викладацького складу
Миколаївського національного аграрного університету**

м. Миколаїв,
26 квітня 2018 р.

Технічний редактор: А.Ю. Ракова

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 4,5
Тираж 100 пр. Зам. №__

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від
20.02.2013 р.